

Format bestedingsplannen Aanvullende Post v2.0: Versterking Zoönosenbeleid

Achtergrond

1. Aanleiding

1.1 Wat is de letterlijke tekst in het regeerakkoord of wat is er richting Tweede Kamer gecommuniceerd (doel of maatregel)?

Toelichting:

Regeerakkoord:

Wij gebruiken de lessen uit de coronacrisis, zoals het belang van samenwerking, ontschotting en nieuwe (digitale) werkvormen, en maken ons klaar voor toekomstige gezondheidscrisis door versterking van de pandemische paraatheid. Ook versterken we de publieke gezondheidszorg.

In diverse Kamer correspondentie is de Kamer geïnformeerd over de benodigde versterking van het zoönosenbeleid en de infectieziektenbestrijding. De Tweede Kamer (met name PvdD) vraagt expliciet aandacht voor deze versterking. Zo is in het debat naar aanleiding van de Regeringsverklaring op 19 januari 2022 toegezegd dat het kabinet met een Actieplan komt ter versterking van de zoönosen-aanpak. Dit Actieplan is één van de onderdelen van de Beleidsagenda Pandemische Paraatheid en wordt in samenhang met deze agenda opgesteld.

Op 12 februari 2021 heeft het kabinet aan de Kamer aangegeven te willen bezien wat er nodig is om in de toekomst ziekte vanwege zoönosen zoveel mogelijk te voorkomen. Intensievere inzet van het twinning-instrument (onderlinge hulp van landen), en meer actieve inzet in internationaal onderzoek is nodig.

Extra onderzoek is nodig naar het ontstaan van onbekende zoönosen, onder welke omstandigheden kunnen we zoönosen verwachten?

Ten slotte is conform toezegging aan de Kamer een expertgroep ingesteld (Commissie Bekedam), die 74 aanbevelingen heeft gedaan om de risico's op het ontstaan en de verspreiding van zoönosen zo veel mogelijk te voorkomen. De Kamer is op 6 juli 2021 geïnformeerd over de uitkomsten van het advies van deze Commissie. In de Kamerbrieven van 14 juni, 6 juli en 23 december 2021 zijn eerste richtingen voor versterking van het nationale en internationale zoönosenbeleid verwoord, die nadere investering behoeven:

Signalering, monitoring, surveillance:

- versterking van de signalering, monitoring en surveillance en verbetering van de uitwisseling van gegevens tussen dierlijke en humane monitoringssystemen (One-Health benadering);
- versteviging risicocommunicatie, zoönosegeletterdheid bij betrokken partijen en het algemene publiek;

Veterinaire volksgezondheid en leefomgeving:

- onderzoeksprogramma's die vanuit het ministerie van LNV worden gestart om de factoren die insleep van zoönosen kunnen bepalen, te onderzoeken en tot aanvullende maatregelen in de dierhouderij en leefomgeving te komen.
- versterken van de opsporing en aanpak op de veterinaire diergezondheid, zoönosen (samenwerking NVWA, WBVR, WUR, RIVM).

Internationaal:

- versterking Nederlandse deelname in internationale onderzoeksprogramma's, zoals de deelname in het EU Joint Action Surveillance (doel: Europese digitale integrale surveillance, onderzoeksagenda zoönosen).
- versterken van de Nederlandse inzet in internationale gremia, waarbij ook de versterking de zoönosenaanpak wordt uitgedragen, o.a. door twinning-projecten en plaatsen van liaisons bij de Tripartite (WHO, FAO, OIE) en UNEP.

Aan de Kamer is een Actieplan toegezegd waarin onder andere bovengenoemde aanbevelingen nader worden uitgewerkt. Dit Actieplan wordt met betrokken partijen (met name LNV, onderzoeksinstituten

RIVM en WUR, NVWA, GGDGHOR, IPO, VNG en veehouderijsectoren) nader uitgewerkt.

- o Hoe ziet de meerjarige reeks eruit? Is een deel van de reeks al aangevraagd in een eerder bestedingsplan? Welk deel wordt aangevraagd in dit bestedingsplan en welk deel resteert?
*NB: de specifieke besteding van de middelen wordt beschreven in vraag 2.2.
 Indien in 2027 nog niet het structurele bedrag is bereikt, wordt de meerjarige reeks, tot het jaar waarin de uitgaven structureel zijn, toegevoegd aan de tabel.*

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Struc.	Struc. in
Totale reeks coalitieakkoord								
Eerder aangevraagd								
Beoogd budget huidig plan	4,65	2,7	3,5	3,3	2,1		3,7	
Resterend								

1.3 Wat is het probleem dat wordt beoogd om op te lossen?

Licht toe:

- Naar aanleiding van de COVID-19 crisis is de aandacht voor de zoönosen (ziekteverwekkers waaronder virussen die van dier op mens kunnen overgaan) nadrukkelijker in het daglicht komen te staan. Versterking van het zoönosenbeleid is noodzakelijk om de overdracht van zoönosen van dier naar mens zoveel mogelijk te voorkomen of in de kiem te kunnen aanpakken.

Toelichting:

- De COVID-19 crisis laat zien dat de signalering, monitoring en surveillance van zoönosen bij de dieren en in de mens extra aandacht behoeft. Ontwikkelingen zoals klimaatverandering, veranderend landgebruik, veel transportbewegingen van mens en dier, de dichtheid van veehouderijbedrijven, veranderende dierhouderij maken deze verstevigde aandacht noodzakelijk zodat overdracht van zoönosen van dier op mens zoveel mogelijk wordt voorkomen of zo snel mogelijk worden gesignaleerd om verspreiding te kunnen voorkomen.
- De systemen en structuren die beschikbaar zijn (nationaal en internationaal) moeten verstevigd worden. Er is extra inzet/capaciteit nodig voor onderzoek naar de factoren van insleep van zoönosen en versterking van de signalerings-, monitorings- en surveillancesystemen.
- Ook moeten professionals en publiek breed bekend worden met risico's van zoönosen (zoönosegeletterdheid) en moeten professionals (na)scholing ontvangen om de signalen beter te kunnen detecteren en op te volgen.

1.4 Wat zijn de beoogde meetbare/concrete resultaten (SMART)?

Licht zo concreet mogelijk toe welk resultaat wanneer bereikt moet zijn.

- Een versteviging van nationaal en internationaal zoönosenbeleid is noodzakelijk om toekomstige zoönotische uitbraken en infectieziekten zoveel mogelijk te voorkomen, zo snel mogelijk te signaleren zodat grootschalige uitbraken voorkomen kunnen worden.
- Samen met LNV en andere betrokken partijen (RIVM, NVWA, WUR, GGDGHOR, VNG, IPO, veehouderijsectoren) wordt voor de zomer 2022 een Actieplan uitgewerkt. In het Actieplan worden bovengenoemde opgaven nader ingevuld, inclusief het benodigde tijdspad met beoogde einddatum zomer 2025.
- In de komende jaren worden tussentijds voortgangsrapportages van het Actieplan gepresenteerd,

¶ Het gaat hierbij om een goedgekeurd bestedingsplan, onafhankelijk van het moment van budgettaire verwerking.

<p>waarin de voortgang en afronding van alle acties wordt gerapporteerd aan de Kamer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitwerking is zichtbaar in: <ul style="list-style-type: none"> - extra capaciteit voor de vroege signalering, werkzaamheden binnen de zoönosenstructuur, meer en gerichte monitoring en surveillance van zoönosen. - onderzoeksresultaten vwb factoren die insleep van zoönosen veroorzaken, welke leiden tot aanvullend beleid en maatregelen; - communicatieaanpak en uitwerking vwb zoönosen en de risico's daarvan; - internationale bijdrage in onderzoeksprogramma's, verspreiding kennis via twinning met andere landen; - de uitwerking van onderzoek voor jaarlijkse griepvaccinatie van (pluim)veehouders en erfbetreders.
<p><i>Toelichting:</i> Resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterkte aandacht voor de risico's van zoönosen bij betrokken partijen en het brede publiek. • Verbeterd inzicht in de factoren die insleep van zoönosen bepalen, zodat mogelijk mitigerende maatregelen kunnen worden genomen; • Versterking van de (vroege) signaleringsstructuren (nationaal en internationaal); • Versterking van de monitoring & surveillance van zoönosen en infectieziekten (nationaal en internationaal); • Verbeterde informatie-uitwisseling tussen de monitoringsgegevens vanuit de dierlijke sectoren, vanuit de leefomgeving (wilde dieren) en de humane infecties, vergt een investering in capaciteit en ICT-systemen; • Mogelijkheid voor jaarlijkse griepvaccinatie voor (pluim)veehouders en erfbetreders aanbieden.

2. Beleidsinstrumentarium

<p>2.1 Wat is het (gekozen) beleidsinstrumentarium? <i>Licht toe welk(e) beleidsinstrument(en)² gekozen zijn en wat deze concreet inhouden. Denk bijvoorbeeld aan een subsidieregeling; een nieuwe wet of een publiekscampagne.</i></p>
<p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra capaciteit voor monitoring en surveillance door het RIVM ten behoeve van de samenwerking met monitoring en surveillance tussen humane en dierlijke sectoren (One Health); • Capaciteit voor inzet in internationale gremia, opzet van twinningprojecten; • Onderzoekscapaciteit voor onderzoek naar factoren die overdracht van zoönosen bepalen, mogelijkheid vaccinatie veehouders; • Risicocommunicatie t.b.v. de zoönosegeletterdheid en stimuleren van gezamenlijke (na)scholing van professionals uit het humane en veterinaire domein.
<p>2.2. Hoe ziet de specifieke besteding van de middelen eruit? <i>Ga daarbij ook in op de p (prijs) en de q (aantal).</i></p>
<p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Voor de investering op het gebied van monitoring en surveillance wordt aangesloten bij de aanvraag voor het thema 'versterking infectieziektenbestrijding'. ○ Voor de investering op het gebied van 'internationaal onderzoek' is een post opgenomen in het bestedingsplan 'versterking infectieziektenbestrijding'. Een deel van deze onderzoeksgelden is ook bestemd voor onderzoek op het gebied van (opkomende) zoönosen. ○ Aanvullend is voor de activiteiten vanuit het nog op te stellen Actieplan

² In het [Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving](#) is een lijst opgenomen met allerlei beleidsinstrumenten

<p>nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <u>Onderzoek op basis van de uitwerking van het Nationaal Actieplan</u>, Nadere onderverdeling besteding te maken voor (in 2022 4,65 miljoen Euro): <ol style="list-style-type: none"> 1. Versterking signalering, monitoring, surveillance, inclusief vroege signalering en de samenwerking/informatie uitwisseling tussen de humane monitoring/surveillance en de monitoring in dierlijke sectoren en vanuit de natuur: 2. Onderzoek en ontwikkeling instrumenten voor veehouderij/beurzen: Onderzoek over beperken insleep en transmissie zoönotische ziektekiemen tussen veehouderijbedrijven (onder andere het ERRAZE onderzoek van Wageningen Universiteit), verkenning naar zoönoserisico's beurzen (wilde en gehouden dieren), bioveiligheidscheck, preventieve monitoring, inhuur experts. 3. Opsporing, monitoring en aanpak zoönosen door onder andere de NVWA. 4. Risicocommunicatie over zoönosen & nascholing (zoönose-geletterdheid). 5. Onderzoek vaccinatie bij veehouders. 6. Internationale kennisverspreiding.
<p>2.3 Hoe vindt de <u>uitvoering</u> plaats?</p>
<p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterking signalering, monitoring en surveillance door het inrichten van een platform voor data-delen: intensivering monitoring, surveillance activiteiten en informatie-uitwisseling: RIVM, GGD GHOR, WVBR, WUR, NVWA • Onderzoeksproject ERRAZE: WUR ism o.a. het RIVM... • Internationale inzet & onderzoek: VWS, LNV, RIVM, WUR, NVWA. • Internationale kennisverspreiding: RIVM, NVWA, WUR • Risicocommunicatie: RIVM, WUR, NVWA, GGD'en
<p>2.4 <u>Doeltreffendheid</u>: licht toe op welke wijze de inzet van deze beleidsinstrumenten (vraag 2.1) leidt tot de doelen/resultaten die geformuleerd zijn bij 1.3 en 1.4?³</p>
<p><i>Toelichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De bestaande structuren moeten versterkt worden. COVID-19 en andere ontwikkelingen (met name globale ontwikkelingen vwb klimaat en transport van mens/dier) vormen de aanleiding voor de extra inzet om mogelijke toekomstige pandemieën, veroorzaakt door zoönosen (zoals ook mogelijk door oorsprong van het COVID-19 virus) effectief te kunnen voorkomen. • De evaluatie van de nertsenaanpak waarbij alle nertsen in Nederland geruimd moesten worden vanwege het risico van overdracht van COVID-19 naar mensen, liet zien dat de

³ Er zijn allerlei hulpmiddelen voorhanden die het onderbouwen van doeltreffendheid en doelmatigheid kunnen ondersteunen. Een aantal voorbeelden:

- [De handleiding publieke businesscase](#);
- [Algemene leidraad voor MKBA's](#);
- Het CPB heeft de 'kansrijk' reeks uitgebracht, met allerlei *evidence based* beleidsinzichten. (bijvoorbeeld over [arbeidsmarktbeleid](#); [onderwijsbeleid](#) of [woonbeleid](#)).

zoönosenstructuur goed werkt, maar dat op een aantal punten versterking nodig is. Met name de samenwerking tussen de relevante partijen in de vroege signaleringsfase is van groot belang om uitbraken effectief te kunnen voorkomen. Dit betekent vooral een versterking van de One Health aanpak.
2.5 <u>Doelmatig[‡] bereiken van de doelen/resultaten</u> : licht toe waarom de gekozen beleidsinstrumenten (vraag 2.1) het meest efficiënt zijn voor het behalen van de doelen/resultaten (vraag 1.3 en 1.4).
<i>Toelichting:</i> <ul style="list-style-type: none"> Het huidig instrumentarium vwb de signalering, monitoring en surveillance functioneert al een tiental jaren, ook is er een internationale samenwerking op dit vlak. Intensiveringen die in de COVID-19 crisis zijn gestart (zoals de rioolwatersurveillance, lessen uit de aanpak COVID-19 bij nertsen) zullen verder worden ingevuld. Het Nationaal Actieplan versterking zoönosenbeleid 2022 - 2025 brengt de lessen vanuit de COVID-19 crisis bijeen, waarmee de instrumenten ter voorkoming van overdracht van ziekteverwekkers van mens op dier zoveel mogelijk worden voorkomen.
2.6 <u>Doelmatig uitvoeren</u> : licht toe waarom de gekozen uitvoering (vraag 2.3) het meest efficiënt is.
<i>Toelichting:</i> <ul style="list-style-type: none"> Het huidig instrumentarium vwb de signalering, monitoring en surveillance functioneert al jarenlang. Het is vooral van belang om het huidig instrumentarium in het licht van de ontwikkelingen nader onder de loep te nemen en te versterken. De versterking van de zoönosen aanpak moet zich vooral richten op goed inzicht in de factoren die insleep van zoönosen veroorzaken, waarop vervolgens maatregelen genomen kunnen worden. De samenwerking/informatie-uitwisseling tussen partijen uit de veterinaire en humane sectoren moet versterkt, waardoor in de toekomst nog eerder en beter de signalen kunnen worden opgevangen en maatregelen kunnen worden genomen.

3. Evaluatie

3.1 Met welke concrete informatie wordt bepaald of de geformuleerde doelen/resultaten bereikt zijn? -
<i>Toelichting:</i> <ul style="list-style-type: none"> Voor het Nationaal Actieplan Versterking Zoönosenbeleid wordt in de uitvoering aangesloten bij het lopend instrumentarium voor de monitoring, surveillance en zoönosenaanpak/toepassing zoönosenstructuur en de internationale inzet en beschikbare instrumenten hiervoor (zoals twinning-projecten). Voor het Actieplan worden tussenrapportages en eindrapportages opgesteld, waarin de voortgang van de acties wordt gerapporteerd. Het Actieplan wordt in 2025 afgerond met een eindevaluatie.
3.2 Op welke manier wordt onderzocht/geëvalueerd of de ingezette instrumenten hebben geleid tot het bereiken van de doelen (<u>doeltreffendheid</u>) en of dat efficiënte wijze is gebeurd (<u>doelmatigheid</u>)?
<i>Toelichting:</i> <ul style="list-style-type: none"> Het Nationaal Actieplan wordt tussentijds (eind 2023) geëvalueerd, en een eindevaluatie (2025) waarin de doeltreffendheid en doelmatigheid van ingezette instrumenten wordt gemeten/onderzocht.
3.3 Hoe wordt de evaluatie formeel geregeld? -
<i>Toelichting:</i> <ul style="list-style-type: none"> Het Actieplan wordt door het ministerie van VWS en LNV gezamenlijk opgesteld, VWS is leidend.

[‡] Doelmatigheid wordt op twee 'niveaus' gedefinieerd in dit format. 1) (vraag 2.5) de efficiëntie in het halen van de geformuleerde doelstellingen. 2) (vraag 2.6) de efficiëntie waarmee de uitvoering is georganiseerd.

- Tussen- en eindrapportage/evaluatie worden gerapporteerd aan de ministers/Tweede Kamer.

Bijlage

Probleem, doel en resultaat

Naar aanleiding van de COVID-19 crisis is de aandacht voor de zoönosen (ziekteverwerkers waaronder virussen die van dier op mens kunnen overgaan) nadrukkelijker in het daglicht komen te staan. Versterking van het zoönosenbeleid is noodzakelijk om de overdracht van zoönosen van dier naar mens zoveel mogelijk te voorkomen of in de kiem te kunnen aanpakken. Ontwikkelingen zoals klimaatverandering, veranderd landgebruik, veel transportbewegingen van mens en dier, de dichtheid van veehouderijbedrijven, veranderende dierhouderij maken deze versterkte aandacht noodzakelijk. De COVID-19 crisis liet zien dat de signalering, monitoring en surveillance van zoönosen extra aandacht behoeft. De systemen en structuren die beschikbaar zijn (nationaal en internationaal) moeten versterkt worden. Er is extra inzet & capaciteit nodig voor onderzoek naar de factoren van insleep van zoönosen en versterking van de signalerings-, monitorings- en surveillancesystemen waarbij vwb zoönosen de samenwerking/informatie-uitwisseling tussen de systemen en instanties vanuit de veterinaire signalering, monitoring en de humane monitoring en surveillance van essentieel belang is.

Ten slotte moeten professionals en het publiek breed bekend worden met risico's van zoönosen (zoönosegeletterdheid)

Beleidsvoorstel en beleidsinstrument

Samen met LNV en andere betrokken partijen (onder andere RIVM, NVWA, WUR, GGDGHOR, IPO, veehouderijsectoren) wordt voor de zomer 2022 een Actieplan uitgewerkt. In het Actieplan worden adviezen van de Commissie Bekedam uitgewerkt, inclusief het benodigde tijdspad en met beoogde einddatum zomer 2025.

In de komende jaren worden tussentijds voortgangsrapportages van het Actieplan gepresenteerd, waarin de voortgang en afronding van alle acties worden gerapporteerd aan de Kamer.

De uitwerking is zichtbaar in:

- extra capaciteit voor de vroege signalering, werkzaamheden binnen de zoönosenstructuur, meer en gerichte monitoring en surveillance en uitwisseling van informatie over zoönosen.
- onderzoeksresultaten vwb factoren die insleep van zoönosen veroorzaken, welke leiden tot aanvullend beleid en maatregelen;
- communicatieaanpak en uitwerking vwb zoönosen en de risico's daarvan.
- bijdrage aan internationale onderzoeksprogramma's, verspreiding van kennis over zoönosen via twinning met andere landen,
- de uitwerking van onderzoek naar de vaccinatie van veehouders.

Voor bovengenoemde resultaten zijn de volgende beleidsinstrumenten nodig:

- Voor de investering op het gebied van monitoring en surveillance wordt aangesloten bij de aanvraag voor het thema 'versterking infectieziektenbestrijding'.
- Voor de investering op het gebied van 'internationaal onderzoek' is een post opgenomen in het bestedingsplan 'versterking infectieziektenbestrijding'. Een deel van deze onderzoeksgelden is ook bestemd voor onderzoek op het gebied van (opkomende) zoönosen.
- Aanvullend is voor de activiteiten vanuit het nog op te stellen Actieplan nodig:
 - Versterking zoönosenstructuur, inclusief vroege signalering en de monitoring en surveillance met name vwb de samenwerking tussen de humane monitoring/surveillance en de monitoring in dierlijke sectoren: € 1.000.000,- in 2022, meerjarig € 500.000,- per jaar.
 - Opsporing en aanpak zoönosen door NVWA ism relevante partijen: € 200.000,- in 2022, meerjarig € 200.000,- per jaar.
 - Risicocommunicatie over zoönosen & (na)scholing: € 150.000,- in 2022. In 2023, 2024 en 2025 € 200.000 per jaar. In 2026 € 100.000.

- Onderzoek in veehouderij/beurzen: Onderzoek over beperken transmissie zoönotische ziektekiemen tussen veehouderijbedrijven, verkenning naar zoönoserisico's beurzen (wilde en gehouden dieren), bioveiligheidscheck, preventieve monitoring, *surveillance en onderzoeksprogramma naar ecologische dynamiek West Nile Fever (door muggen overgebracht zoönotisch virus)*, inhuur experts: € 750.000,- in 2022, € 750.000 in 2023, € 500.000 in 2024, € 250.000 in 2025 en € 100.000 in 2026.
 - Onderzoek naar de factoren die insleep van zoönosen: een aanvraag is opgenomen voor het onderzoekstraject ERRAZE van de Wageningen Universiteit (WUR). 6 miljoen euro in vier jaar (1,5 miljoen euro per jaar).
 - Onderzoek vaccinatie bij veehouders: € 50.000,- in 2022, 2023, 2024 € 150.000,-, 2025 € 100.000,-.
 - Internationale samenwerking:
 - opzet twinningprojecten: € 250.000,- eenmalig, uitrol € 500.000,- per jaar;
 - Liaisons in internationale gremia (WHO, FAO, OIE, UNEP), wordt zoveel mogelijk uit regulier budget gefinancierd. Indien dit niet mogelijk is: LNV (FAO, OIE, UNEP): € 200.000,- voor 2022 en € 600.000,- voor 2023, 2024 en 2025. En € 400.000,- voor 2026.
7. Uitvoeringskosten en subsidies vanaf 2023:
 2023: € 250.000k-, 2024: € 750.000,- , 2025: € 850.000,- en voor 2026:
 € 650.000,- .

Verwachte doeltreffendheid van het beleidsinstrument

De bestaande structuren moeten versterkt worden. COVID-19 en andere ontwikkelingen (met name globale ontwikkelingen vwb klimaat en transport van mens/dier) vormen de aanleiding voor de extra inzet om mogelijke toekomstige pandemieën, veroorzaakt door zoönosen (mogelijk ook de oorsprong van het COVID-19 virus) effectief te kunnen voorkomen.

De evaluatie van de nertsenaanpak waarbij alle nertsen in Nederland geruimd moesten worden vanwege het risico van overdracht van COVID-19 naar mensen, liet zien dat de zoönosenstructuur goed werkt, maar dat er op een aantal punten versterking nodig is. Met name de samenwerking tussen de relevante partijen in de vroege signaleringsfase is van groot belang om uitbraken effectief te kunnen voorkomen. Dit betekent bovenal een versterking van de One Health aanpak.

Verwachte doelmatigheid van het beleidsinstrument

Doelmatig bereiken van de doelen/resultaten

- Het huidig instrumentarium vwb de signalering, monitoring en surveillance functioneert al een tiental jaren, ook is er een internationale samenwerking op dit vlak. Intensiveringen die in de COVID-19 crisis zijn gestart (zoals de rioolwatersurveillance, lessen uit de aanpak COVID-19 bij nertsen) zullen verder worden ingevuld. Het Actieplan zoönosen brengt de lessen vanuit de COVID-19 crisis bijeen, waarmee de instrumenten de overdracht van ziekteverwekkers van mens op dier zoveel mogelijk voorkomen.
- De versterking van de zoönosenaanpak moet zich daarnaast vooral richten op goed inzicht in de factoren die insleep van zoönosen veroorzaken, waarop vervolgens maatregelen genomen kunnen worden. Dit moet zowel in Nederland als in internationaal verband worden onderzocht en de kennis daarover worden gedeeld.

Doelmatig uitvoeren

Het huidig instrumentarium vwb de signalering, monitoring en surveillance functioneert al jarenlang. Het is vooral van belang om het huidig instrumentarium in het licht van de ontwikkelingen nader onder de loep te nemen en te versterken.

Monitoring en evaluatie van het beleidsinstrument

Effectiviteit en efficiëntie van het beleidsinstrument

Het Actieplan wordt door het ministerie van VWS en LNV gezamenlijk opgesteld, VWS is leidend. Tussen- en eindrapportage/evaluatie worden gerapporteerd aan de ministers/Tweede Kamer. Het Actieplan wordt tussentijds (eind 2023) geëvalueerd, en een eindevaluatie is voorzien in 2025 waarin de doeltreffendheid en doelmatigheid van ingezette instrumenten wordt gemeten/onderzocht.